

80.231 H. 8. Dec
12/10 666 u
X. évfolyam 1901.

1. szám.

Gyöngyös, január 28.

A SZŐLŐBEN

(Ezelőtt: „Egy év a szőlőben“)

Havi folyóirat szőlősgazdák számára.

M. N. MUZEUM KÖNYVTÁRA
L. Nyomat. Növénykultúra.
10 08 .6v. 541 .sz.

Megjelenik: minden hó 28-án.
Előfizetési díj Egész évre 2 frt.

Szerkesztő és kiadó tulajdonos:
OSOMOR KÁLMÁN.

A főborhamisítók ítélete.

Az a nagy csapás, mely a szőlészeket a filloxera pusztítása által érte, fokozódott abban, hogy míg a szőlész küzdött a szőlők felujtásával, addig a lelketlen borhamisítók vagyonosodtak; — egynémelyike milliókat szerzett.

Vagyonosodtak, mert víz és egyéb anyagok hozzájárulásával oly kotyvalékokat állítottak elő, melyet azután bor elnevezés alatt hoztak forgalomba, és ezen csalással az amugy is kevés tőke termését a forgalomból kiszorították.

De ez érdemben életbe lépett törvény és miniszteri rendelet alapján megkezdődött a mőborgyártók üldözése.

Az apró kis csalók közül eddig már több hurkon akadt; de a főbűnös, a nagymester megfeszíté erejét, felhasználta pénzét összeköttetését: és az igazság sujtókezét sokáig elodázta.

A borhamisítók főmestere a pécsi *Engel cég* két tagja, Engel Mihály és Engel Adolf testvérek.

Ezek az urak, akik évenként százezer hektoliternél is több bort hoztak forgalomba, most az ujév előtt meghozott miniszteri határozatból nyilvánvalóvá lett, hogy: *borhamisítók*.

Ezekkel történt meg az a kellemes eset, hogy az első fokú hatóság a boraikból vett mintákat mint nem gyanúsakat vissza adta; s így a marasztaló felsőbbhatósági ítélethozatal majdnem lehetetlenné volt téve.

Nagy éberség, nagy körültekintés kellett tehát ahhoz, hogy a minták visszaadása után ellenük a *bűnösség kimondható lett*.

De a miniszterjumban megtalálták azon utakat, melyeken a borhamisítást ellenük meg lehetett állapítani.

Megállapították azt, hogy az 1898-ik évben 1252 hekto-

liter szeszt és 1100 métermázsa cukrot hozatott, melyet a borpancsoláshoz használt fel.

Az így megállapított bűnösség folytán az *Engel cég* mindkét tagja Mihály és Adolf egyenként 20—20 napi fogsággal, és összesen mind a ketten 2400 korona birságban és az ezer hektolitert meghaladó bor denaturálására ítéltetett.

Ezt az ítéletet hozta meg az újév! És ezen ítélet megerősítheti a szőlészben azon bizalmat, miszerint a kormány férfainál igenis létezik igazság; — és a pénz, valamint befolyás annak elfojtására képtelen. De igazolja azt is, hogy a szőlészek érdekei áldott jó kezekben vannak.

Most, mikor tudomással birunk arról, hogy a borhamisítók nagymesterei megbüntettettek, azon kérdés merül fel: vajjon büntetésük megfelelőek-e, arányosak-e azon büntényekkel szemben, melyet a borhamisítók elkövettek?

Első sorban vegyük a pénzbírságot. Igaz, hogy 2400 korona szép pénz egy üres zsebben! — de mi az Engeléknak, azoknak, akik a csalásból milliókat szereztek addig, míg legalább százezer szőlősgazda kétségbeesve küzdött a jövőért?

A pénzbüntetés tehát náluk semmi sem volna még akkor sem, ha 2400 korona helyett 240 ezer koronára büntetnék.

A második rész a fogság. 20—20 napig kell nekik fogságban ülni. Ezalatt élvezhetnek kényelmet, mert arra elég pénzzel rendelkeznek.

A fogság kiállása után még néhány hónapig észre lesz vehető rajtuk a fogház szaga, de a szegény reájuk szorult hízogók tömjénfüstje azt csakhamar megszünteti. S csak rövid idő kell ahhoz, midőn csalással szerzett pénzük birtokában ismét az urat játszák. S lehet idő, hogy a társadalmi tisztesség polczára is iparkodnak felkapaszkodni. S hogy feljutnak-e attól függ: *mily környezettel lesznek körülvéve.*

Ebben a pénzimádó világban még be is következhetik.

A miniszteri rendelet a pénzbírságnál a legmagasabb összeget alkalmazta; a fogságbüntetésnél is a határok között mozgott.

Tehát nem az ítéletet kimondó Miniszter engedékenységet és gyengeséget akarom én azzal konstatálni, amidőn az ítélet szerfelett enyhének mondom, de azt kívánom konstatálni, hogy a törvény ezen tétele módosítást kíván.

Igen is módosítást, mert azon csalásokkal szemben, melyet

az *Engel* cég tagjai elkövettek, az ítéletnek méltó szigorúnak, olyannak kellett volna lenni, mely ne csak őket érje igazságosan, de elrettentő például szolgáljon mindazoknak, akik a borhamisítást folytatni szándékoznak.

Ha Engel csalásait mérlegeljük, őt rendkívül bűnösnek kell kimondani; nemcsak azért, mivel álutron milliókat szerzett, de azért is, mert a nagy hazai vagyont, a szőlőszet fejlesztését hátráltatta; s így az egész ország szőlészettel foglalkozó lakosságának existenciáját támadta meg.

Évekig kellene az ilyen csalóknak a börtön fenekén szigorított életrend mellett szenvedni; s galádul szerzett vagyonától megfosztani.

Volt idő, midőn a borhamisítókat még halállal is fenyegették; és mi ebben a *fene nagy liberális világban* majdnem úgy teszünk vele, mint az egyszeri ember a rákkal, hogy megcsanázta és azután büntetésül a vízbe dobta.

Önérzetes embernek a 20 napi fogság egyenlő egy életfogságával, -- de lehet-e ott önérzetet keresni, aki az ország szőlészeinek károsításán, a közegészség megrontásán éveken át bort hamisított?!

Intő példa lehet az Engeléé esete arra, hogy az 1893. XXII. törvényczikk módosításék s a büntetés kiszabásánál egy egészen más igazi megtorló megállapítás létesítessék.

A magas fásajtás.

Sokféle ojtásnemmél tettem már kísérletet s oda törekedtem, hogy a legnagyobb perczentett előállított ojtásnemet megállapíthassam,

Miután az ilyen kísérletek érdeklik szőlész társaimat, rövidre foglalva elmondom az elért sikereket.

1897. évben készítettem 8 ezer darab fásajtást: *angol nyelvű párosítással kézben*. Felét február hó végén készítettem, és a kirakásig a pinczében homokban vermettem el. Másik fele részét ápril hó elején készítettem, melyeket azonnal eloskoláztam.

A február hó végén készített párosításokat ápril közepén szintén eloskoláztam; de azon hiba állott be, hogy a kötés mely raffiával eszközöltetett: *a homokban részben megrohadt, s az ojtványokat újra kellett kötnöm*.

A két időben készített ojtványok között sikerre nézve lényegesen nagy különbség volt. Ugyanis, az áprilisban eszközölt s rögtön eloskoláztott ojtványból 17%-tőli tökéletes forradási ojtványt nyertem; a februárban eszközölt párosításokból 10%-tőli eredmény lett.

Hogy mindakét időben készített ojtás csekély sikert adott oka az volt, mivel a föld, melyben az oskolázás történt: *nem volt kellőképen ősszel előkészítve*, s így a darabos hantos föld között az ojtvány nemes része kiszikkadt.

A két időben készített ojtvány között azért volt eltérő különbség, mivel a február hóban eszközölt nemesítések kötése elrohadván: mikor újra kötöttem, sok homok jutott a metszlapok közé.

Nem ajánlom tehát senkinek sem, hogy február hóban eszközölje a kézbeni nemesítést. Sokkal ezélszerűbb, ha az a nemesítés alkalmával *rögtön az oskolába berakatik*

Azt ajánlom, hogy csak az eszközöljön kézben párosítást, akinek homokos, vagy ősszel előkészített porhányos nem túl kötött talaja van.

Mindkét eredmény oly kiesi, hogy nem érdemli meg a vele való bajoskodást különösen akkor, midőn ennél egy felettebb nagyobb perczentet adó eljárásnak vagyunk birtokában.

A fennebbi csekély sikerek arra birtak, hogy a magas fásajtás készítését kísérlettem meg.

A mult évben azután 1000 tőkének vesszőjét és pedig akkor, *midőn hajtani kezdetek*: magas fásajtással benemesítettem.

Ezt a nemesítést négy féle módon eszközöltem.

Egy részt: a régi ékmódra nemesítettem; egy részt: angol nyelvös párosítással; egy részt: nyelv nélkül párosítottam, és egy részt a Láczaiféle fordított nyergezéssel nemesítettem. Az eredmény a következő lett.

Az ékojtás adott 76⁰/₀-tolit; — a nyelvnélküli párosítás 26⁰/₀-tolit — a nyelvös párosítás 35⁰/₀-tolit és a Laczay-féle nemesítési eljárás 58⁰/₀-toli sirkert adott.

Az ékojtással készitettek forradásai azonban hiányosak voltak, mivel a metszlap felső széléhez nem forradt oda az alany szárnya. Így legtöbb helyen egy kis össze nem forrott hézag maradt, mely szerintem nem jó; mivel ezen kis hézagokon át az idegen alkatrészek a bélcsatornához jutnak: és ezek nem adnak állandó életerős tőkét. — A nyelvnélküli párosításnál csak az a baj, hogy a megeredettek közül sok nemes rész elcsuszott, s így a forradás görbe lett. — A nyelvös fásajtás tökéletes szép forradást adott, csak hogy itt az alany felső szárnyánál a forradás lapos lett; ellapult — A Laczay-féle forradás a legtökéletesebb volt. Ennél az alany szárnyai teljesen a nemes részhez forradtak.

Ezek után mindenki könnyen beláthatja, hogy a fásajtást csak a tőkén magason kell alkalmazni; és itt is, angolnyelvös párosítással: vagy a Laczay-fél eljárást kell alkalmazni.

Abonyi Erneszt.

Szépen vagyunk!

A napokban került kezembe egy levél, melyet egy Miskolczon lakó ügynök küldött B. B. gyöngyösi la kos bortermelőhöz, melyben azt írja, *hogy egy déltiroli borkereskedő cég megbizottával érke-*

zik a napokban Gyöngyösre a végből, hogy neki olosó és jó borokat megvételre ajánljon.

No édes Istenem szépen vagyunk! Gyöngyös tele van a mult évi borral, melyekre vevő nem jelentkezik: és most jönni fog egy tiroli borkereskedő cég képviselője, aki itt, modon Gyöngyösön a borok hazájában; szándékozik tiroli borokat eladni! . .

Az Ur a Fáraó népét hét csapással sujtotta, mert megérdemelte. Hát mi szegény magyar szőlészek mivel érdemlettük meg ezeket az egymásután következő csapásokat.

Előbb jön a filoxera, ezt követi a borfogyasztási-, a tetejében a regálé- és liczensadó. — Ezután a hamisborokkal elárasztják az országot, és ezen hamisítás egészen 1899-ig büntetlenül szabadon üzetik; később az olasz borokkal boldogítják az országot.

Ennek tetejébe jön az 1898-1k évi országos jégvihar, 1900. évi tavaszán pedig az országos fagy kár, és ráadásul, bekoronázásaul csekély vámmal belopatnak az olcsó román borok.

Nohát lehet-e ennél rettentőbb csapás, mely ezt a szegény szőlőszettel foglalkozó gazdákat éri?

És most azután ennek tetőzésére: **a tiroli borkereskedők kívánják boraikat itt nálunk értékesíteni!** . . .

Hát kérdém: mi van még hátra? mit kell még ennek az annyiszor sujtott szőlészeknek kiállani?

Igazán csudák-csudája, hogy minden szőlész a koldus-botra nem jutott; — hogy még betenni való falatja van: **azt csak a jó Isten különös kegyelmének lehet tulajdonítani!** . . .

Miután ezen tiroli borkereskedő nem azért utaztatja ügynökét, hogy egyedül Gyöngyös városát keresse fel, de a többi városokat is megfogja keresni, figyelmesztetjük a szőlész társainkat, hogy ébren legyenek.

Legyenek éberek, mert hát ez az érdeves tiroli borkereskedő-cég alighanem az engeléék lován szánt.

Nézzük csak! . . .

Tirol Ausztriában van: ahol a borfogyasztás törvényileg tiltva nincsen. Nézzük csak hol terem Tirolba annyi bor, hogy onnét Magyarországot borral ellátni lehessen?

Sehol! Tirol bortermelése csekély. Így nagyon valószínű, hogy az onnét ajánlott borok; **müborok lehetnek.** Amit az ausztriában lakó tiroli kereskedők egészen bátran büntetlenül értékesíthetnek.

Ezt jó tudni, és tudni azt, hogy aki tiroli bort hozat be: **az már nem jár** egyenes uton. Azért tehát a szőlészeknek jó lesz saját jól felfogott érdekükben résen lenni, és ha idegenből esetleg Tiroiból visznek bort a városba vagy községbe, **okos dolog lesz a hatóság figyelmét felhívni; s melótt azt a tulajdonos forgalomba hozna megmintaztatni, és B.-Pestre a vegykísérleti állomásra felküldeni.**

A nagytermésről.

Ki volna olvasóink között aki örömmel ne venné azt, hogy magyar holdanként 50—60 hektóliter bor termelhetne?

Bizony-bizony, kellemes dolog volna ez a nagy termés, ez sokat lendítené a dolgon? mert a rendszerint teremni szokott 15—20 hektóliter bor, pláne ha olcsó árban kell elvesztegetnünk: nem igen sok hasznot hoz a koryhára.

Sokat összeolvastunk, sokat hallottunk, sokat okoskodtunk, kísérleteztünk de bizon nem bírnak abba a szerenczés hezlyetbe jutni, hogy azt a sokak által hangoztatott 50—60 hektóliter holdankénti termést elérhették volna.

Nem tagadjuk, hogy lehetnek elvétve rendkívül körülmények, amikor a boldog tulajdonos 50—60 hektóliter bort szűr egy magyar holdról, — mert hát tüneményes csudas dolgok voltak, vannak és lesznek: de ezen nagy hozamot rendszeressé tenni nem lehet.

Egyetlen szőlőfajt ösmerek: a csudaszőlőt, melyből igen nagy, megközelítő, talán meghaladó termést lehetne elérni és pedig azért, mivel az sohasem rug; fürtjei mindig és egyenlően óriási nagyok és nem rohadnak meg.

Elhiszem, hogy egy hold ezen fajjal telepített szőlő megadhat évenként 50—70 hektóliter bort, de más szőlő erre képtelen. De hát ezen fajból még elvétve van néhány tőke, hogy ezen faj elterjedjen annyira, hogy abból holdanként ültethessenek szőlőt: legalább egy évtized kell.

A termés nagysága tehát először a szőlőfajától függ.

A nagytermést adó faj szőlők már ösmertek, majd minden vidéknek van már ilyen mennyiségadó faja.

A termés nagyságát a metszéssel lehet fokozni, de csak bizonyos határig; mert a tulmetszés nem több, de kevebb és rosszabb bort ad.

A metszés tehát eszköz a több és nagyobb termés elérésére, de csak akkor és úgy érvényesül, ha a szőlő elég táperővel rendelkezik, és így dusfejlődésű.

Ez az alap; — a kiindulási pont: *a talaj tápereje,*

Aki tehát nagyobb termést akar elérni: első és főkötelessége szőlőjét állandóan jókarban tartani; tehát rendszeren a szükséghez képes trágyáztatni.

Hogy mennyi trágya szükséges a szőlőbe, azt előírni nevet-séges. Mert ez a talajtól a fekvéstől függ. Vannak talajok, melyekben a trágya 3—4 év alatt elenyészik; mások ismét tovább fenntartják. Ezt mindig az egyes esetek magyarázzák meg.

Egyet azonban jegyezzen meg a gazda, hogy gyengébben, de gyakrabban trágyázzon.

Az én tapasztalatom szerint a szőlőkben a műtrágya drága és nem kiadó. Egyedül az istálótrágyát tartom a kötött talaju szőlőben alkalmasnak.

De a homokon meg csak az istálótrágya az ur.

A trágya ne legyen túl érett; kevésé szalmás. Így azután nem

csak javítja a talajt, de az erősen kötött szőlőföldet is megkönnyíti.

Hallottam sokaktól azt is, hogy a talajt előbb megtrágyáztatja azután fordítatja.

Ez szerintem nem helyes, mert a rendes fordítás legalább 70 cm. Ha most már a trágya ennek aljára kerül: akkor a feloldott trágya legalóra oda jut: ahova kevés gyökér hatol le.

Az elültett vessző 50—60 cm. hosszú, melynek talp gyökerei alól, de oldal gyökerei a fordításban vannak. Tehát az előtte megtrágyázott talaj aljába került a trágya csak a talapgyökereket táplálja.

Legjobb a trágyázást télen át akkor szét hinteni: mikor a szőlő jó mélyen be van fedve.

A szétterített trágya a fagy elmúltával földdel gyengén betakartatik, hogy az amonák rész el ne illanjon. Később a nyitás által egészen betakartatik. Ha azonban az eső vize által feloldati, és a talajában egyenlően szétoszlatik, lejjebb haladva: az összes gyökereket táplálja.

Aki a trágyát nyáron át jól kezelni akarja, arra vigyázzék: hogy az lehetőleg kvadrát alakban rakassék és földdel betakartassék,

A jól táplált vagy megerősödött, és már legalább 4 évet meghaladt szőlőtőkét, a tőke erejéhez mérten lehet egy-két szemmel magasabbra metszeni.

A csapokból azonban soha sem legyen több meghagyva kettő-háromnál; de ezen a csapokon lehet azután a magasabb metszést megkísérelni.

Ez az egyetlen út: a nagyobb termés elérésére. De az amit némelyek tesznek, hogy a gyenge erejű tőkén 4—5 csapot meghagynak: nem egyéb, mint a tőke elleni merénylet. Mert oly termés hozamra kényszerítik, amely az ő erejét túlhaladja.

Lehet, hogy az első esztendőben több fűrtöt hoz, de azt megnevelni képtelen. Későbbi évben azonban már oly gyenge hajtásokat hoz, mely azután termésre alig metszhető. Ha mégis arra metszük: a szőlőtökéket korán előregitjük és úgy elgengitjük, miszerint alig van reá eset, hogy azt a legjobb kezelés mellett is erősé termővé tehessek.

János gazda.

Hol szénkénegezzünk?

Sokan vannak, akik a szénkénegezés sikeres voltát olvasva a nélkül, hogy bővebben foglalkoznának a telepítés eszméjével, egész egyszerűen elhatározzák magukat arra, hogy európai szőlővesszőket ültetnek és azt szénkénegezeni fogják.

Nem az a célja jelen sorainknak, hogy azokat, akiknek talaja a szénkénegezésre alkalmas, a szénkénegezéstől eltántorítsuk. De az, hogy az amerikai alanyra nemesített ojtvány ültetése és a szénkénegezés alá leendő ültetések hozzá a különbséget feltüntessük.

Aki ojtványokat ültet: egyszerre mindenkorra elveti a gondját a szőlője jövőjét tekintve. Aki szénkéneg alá telepít, annak azonban a szénkénegezés költségeit évről évre viselni kell.

Miután egy hold szőlőnek egyszeri szénkénegezése 30—36 koronába kerül, évenként ennyivel kell megtoldani a szőlő munkáltatásának évi költségeit. Miután pedig a szénkénegezés csak 7 % perczenttel is 400—500 korona évi befektetési kamatot emészt fel; — miután a szénkénegezett szőlő nagyobb trágyázást kíván, de leginkább azért, mivel —500 koronáért egy hold területre alkalmas ojtványokat be lehet szerezni, — és ha még hozzávesszük azt hogy az európai szőlővessző is pénzbe kerül, meg azután, hogy a szénkénegezést szabályosan eszközölni a munkás nép nem igen tudja: egész egyszerűen látható, hogy az ojtványszőlő ültetése sokkal előnyösebb, mint a szénkénegezés alá való európai szőlővesszők ültetése.

Tehát csakis az ültessen európai szőlőt szénkéneg alá, akinek talaja az ojtványszőlők táplálására és fentartására nem alkalmas.

Miután kevés talaj van, amelybe egyik vagy másik amerikai alany nem prosperál, csak a végszükség esetén folyamodjunk az európai szőlők ültetéséhez, azért, hogy azt később azután szénkéneggel tartsuk fen.

Az opportó.

Az opporto-szőlő iránt tesznek többen kérdést; azoknak megfelelni akarván itt részletesen foglalkozok vele.

Az opportó első nagy érdeme, hogy az *amerikai alanyon ponpásan diszlik*; vegetációja felette dus. Termése hozama egészen nagy. Korán érik; s így csemege szőlőként is lehet és pedig jó árban értékesíteni.

Egy 5—6 éves opporto tőke rendes körülmények között jó metszés mellett könnyen megterem 4—5 kiló szőlőt, sőt vannak tőkék, melyek 6—7 kiló termést adnak.

Kiválóan jó tulajdonsága, hogy virágzáskor nem rúg, sem a fürtök nem ritkulnak ki. Sőt ezen jó tulajdonságát arra is előnyösen lehet felhasználni, hogy oly koránérő fajok közé ültethető, melyek rugnak.

Ezen tulajdonságáért olyan helyen, ahol mézesfehér szőlőt termelik: opportót szoktak közéjük ültetni.

Az is a jó tulajdonságai közé tartozik, hogy nem rohad.

Metszési csapokra kell. A 4—5 éves tőke ha egyébként elég jó talajban van, az egyéb metszéstől eltérve 3—4 csapat megbir és nagy termést ad.

Bora azért értékes, mivel kiváló festanyagot tartalmaz.

Apróságok.

Sokan azon kérdést intézik hozzánk, hogy van-e különbség a hosszú szálból vágott szőlővessző között.

Ezen kérdést ábból meritik, hogy némelyek a szőlővessző alsó részét czélszerűbbnek, nagyobb sikerűnek tartják, mint a föllebb eső részét.

Miután a szőlővessző legalsó részében a hajtások legidősebbek, legjobban be is érnek. Miután a vegetáció a tőke fejezetéből indul fölfelé, nagyon természetes, hogy ott a fásodás legtömörültebb is lesz, s így a rügyek is leginkább megtermékenyülnek.

Ez alapon be van igazolva az, hogy a vessző alsó részei a legfejlettebbek.

Most már az a kérdés: ezen előny mire használható fel czél-tudatosan? és hogy a vessző többi része szintén megfelel-e a várakozásnak?

Miután e két kérdésre adandó felelet teljes felvilágosítást nyújt a feltett kérdésekre, *következőkben nyilatkozom*:

Ha alanyvesszőből szőlőtelepet szándékozunk létesíteni, akkor helyesen tesszük, ha a vesszők alsó részéből vágunk e célra vesszőket. Ha európai szőlőt akarunk ültetni, akkor is helyesen cselekszünk, ha az alsó részből metszett vesszőket ültetjük, mivel ezek tömörebbek, erősebbek és erős fejlődésűek lesznek.

Ha nemesítéshez fásajtás készítéséhez használjuk a nemes vesszőket, és ha azokat az alsó részekből vágjuk, ha egyébként az alany is ily vágású, nemcsak határozottabban erős fejlődésű tőkét nyerünk, de mivel itt egy teljesen beérett termőképességű rügyünk van és ha hozzá az anyaszem hajt ki, legtöbbször *egy évvel előbb nyerünk termést*.

Ez az előnye az alant lévő vesszőknek különösen akkor, midőn az időjárás miatt a vesszők teljesen be nem érnek.

Ha azonban az időjárás olyan, hogy a vesszők teljesen beérették: akkor a vesszők többi részével is, ameddig érettek, egészen nyugodtan lehet telepíteni.

Mert mint tudjuk, a szőlővessző minden beérett rügye *rendes körülmények között termést hoz, tehát egyenlően jó és alkalmas*.

Ezekből érthető, hogy jobb ugyan ha a vessző alsó részéből vágunk alany és nemes vesszőket, de hát ha a vesszők be vannak érve: *minden érett rész használható*.

* * *

A füstölés. Akárki akármit beszél, a helyesen alkalmazott füstöléssel sok esetben lehet a tavaszi, vagyis a zöld fagy ellen védekezni.

Magától értetődik; mivel ha a füst elég sűrűen fedi be a szőlőt, a föld kipárolgása a füst által megkötöttség, a hideg nem oly nagy *mintha nem füstölnénk*. Így tehát a füstölésnek haszna elvitázhatatlan. Tagadni rossz okoskodás.

Persze, hogy a siker sok körülménytől függ. *Leglényegesebb*

a kivitel; mert füstölni és helyesen füstölni: *két különböző dolog.* A helyes füstölés az, ha a füstöléshez nem lángoló, de nagy füstöt adó anyagot használunk. Ha a füstölést idejében kezdjük és addig eszközöljük, míg arra szükség van. És ha a füstölőket úgy állítjuk fel, hogy a füst a mi szőlőnket takarja: akkor lehetetlen, hogy védelmet ne nyújtson.

A füstölés csak az esetben nem ad kellő sikert, ha *nagy szél fuj.* Ez esetben a füstöt szőlőink felül elkergeti. Némi csekély védelmet még ez esetben is nyújt, csak arra kell figyelni, hogy a szél a füstöt a mi szőlőnkre fujja. És ha időközben változnék a füst, akkor a tüzet gyorsan a megfelelő oldalon kell felállítani.

Aki füstölni akar, az idejekorán készüljön el hozzá. A füstölésre alkalmas kátránytégglák Budapesten a mezőgazdák szövetkezeténél jutányosan beszerezhetők. De sokkal olcsóbban állithatja elő azt a gazda az év foiyamán.

Legalkalmasabb a felhasznált cser. Ahol timár műhelyek vannak, ott potom árért lehet elhasznált csert beszerezni. Igen alkalmas a fűrészpör, a szárított marhatrágya, mely nyáron által összeszedetik és tőzeggé feldolgoztatik.

A gazdának a vermek mellett a csatorna fejezeteken 3—4 □ láb területet kell hagyni. A füstölő anyagot április hó végén előre oda rakni.

Azután el kell látnia magát egy pár fáklyával vagy kanócos petróleum-lámpával, melyet a szél el nem fuj. És a vész esetén akkor, midőn a hőmérő 2 fok melege lesz: *a füstölőket meg kell gyújtani.*

Aki a füstölés hatásában kétkedik, tegyen kísérletet; nem sokba kerül. Járjon el szabatosan: a siker nem fog elmaradni.

* * *

A viharágyú. A jégeső a gazda réme. De hát mint mindenhol, már itt is talál az emberi ész védelmet.

A tudományos kutatás viharágyukat állapított meg, melylyel a jég ellen lehet védekezni.

A védekezés abból áll, hogy az egybe tornyosult felhőket a viharágyuból kirohanó löveg által okozott légnyomás szétveri.

Az egyszerű nép Isten kísértésnek nevezi azt, hogy az emberek a légbe lőnek a felhők szétverésére.

Igazán tudatlan felfogás!.. Az okosabbak hivatása őket ez érdeemben felvilágosítani azzal, hogy hát a régi időkben is divó szokás volt a felhők ellen harangozni.

Ez a harangozás azt bizonyítja, miszerint ép úgy tudták a multban mint jelenben, hogy a vihar és jégesőtől csak úgy menekülünk meg, ha a felhőket szétkergetjük. A mult harangszóval, most intenzívebben a viharágyuval eszközöljük a felhők szétszórását.

Tehát az alapfogalom egy; ennek hatása alatt mielőbb meg kell érni annak az eszmének is, hogy a jégesők, viharok ellen viharágyukkal védekezzünk.

Manapság még új dolog, de új dolog volt a peronoszpóra el-

leni védekezés is, és ime a kényszer, az eredmény általánossá lett.

Boldogok voltak, akik az elsők között hódoltak a tudománynak. Azok hasznát vették. Boldogok lesznek azok is, akik a viharágyuk felállítását mielőbb eszközlik.

Csakhogya peronoszpora és a vihar elleni védekezés között nagy a különbség.

A peronoszpora ellen egyes gazda is védekezhet; de a vihar ellen együttes erővel kell különösen a kisebb gazdáknak védekezni.

Mert akinek 1—2 vagy 5—10 hold szőlője van, és csak egyedül védekezik: *nem a maga területét védi meg, de azokét, akik a vihar irányában utánna esnek.*

Itt csak a közös védekezésnek van a sikere. Azért tehát ezt az ügyet maguk a községek vegyék a kezükbe, és azok állítsák fel a határban viharágyukat; mert nemcsak a szőlősgazdának, de az egyéb gazdasági ággal foglalkozó gazdának is tehet és tesz károkat a vihar és a jégeső.

A község a kiadásokat fedezze, s azt a lakosság között birtokarányban ossza fel.

Ez a legigazságosabb, legbölcsebb eljárás. És ezen eljárással legnagyobb részben meglehet menekülni a gyakori és sokszor rettenetes jégkároktól.

Kérdések és feleletek.

1. **Kérdés.** A magas fásojtást hegyalján kevesen ösmerik. Ez évben sokat akarván csinálni, arra kérem, legyen szives közölni velem: mily időtájban legsikeresebb a magas fásojtás? Vajjon tett-e már próbát azzal is, hogy a nemes gallyat csirkézés nélkül hagyjuk? Mert nálunk a drótféreg sok kárt tesz. L. L.

Felelet. A magas fásojtásról ma egy önálló cikket hozunk. Itt csak azt jegyezzük meg, legalkalmasabb akkor eszközölni a nemesítést, amikor a vessző rügyei kezdenek elétörni. A nemes gallyat feltétlenül be kell takarni, mivel a takaratlan nemes rész legnagyobb részben kiszikkad. Van ugyan eset reá, hogy az is megered, de ez csekély siker.

A drótféreggel nekünk itt kevés bajunk van. Egy kis petróleum ellocsolása elégséges arra, hogy azt távol tartsa. A kellemetlen szag sokáig megmarad a földben, s az ojtványnak nem tesz semmi kárt.

2. **Kérdés.** Szőlőmben ősszel több tőkének levelei megvörösödtek. Kérdem: betegség-e ez, s ha igen, mitől származik és miképen lehet gyógyítani? Dr. G. E.

Felelet. Vannak szőlőfajok, melyek levelei ősszel megvörösödnek. Ilyen az oportó, sok esetben a lagren és burgundi. De megvörösödik a levél akkor is, ha a tőke el van fenésedve. Tessék egy ilyen kijegyzett tőkét jól körülásni, s a bajt a tőke nyakán konsta-

tálui fogja. Ha azután a tőke tovább élésére nincs kilátás, tessék a nyakát levágni, s ha kihajt, benemesíteni.

3. **Kérdés.** Azt hallottam, hogy van egy szőlőfaj: Jakab szőlő a neve, és hogy ez szerfelett korán érik. Ha igen, érdemes-e telepíteni és hol lehetne beszerezni?
Dr. K. A.-né.

Felelet A Jakab szőlő egy régi hazai faj. Kis vesealaku fürtű fekete szőlő. Felette korán érik. De hát sem nem szép, sem nem jó Most, mikor oly kiváló korán érő csemegefajokkal rendelkezünk, nem érdemes telepíteni.

4. **Kérdés.** Szeptember hó elején hintetem be a szőlőmet kénporral és boromon a kén szag erősen érezhető. Mit tegyek vele.
W. A.

Felelet. Tessék szabadon lehuzni vagy kétszer, ha ez nem használ, háromszor: s bora a kellemetlen szagtól meg fog szabadulni.

Havi szemle.

Ausztria. Ausztriában is kezdik észrevenni, hogy a mübor gyártás nemcsak a termelőkre, de a közönségre is káros hatású. És már hozzá is fogtak annak kiirtásához azzal, hogy a mienkhez hasonló törvényt alkotnak.

Ez a körülmény bennünket is erősen ézdekel, mivel eddigelé a borokat egészen szabadon gyártották, melyből Fiumén át hozzánk is sok eljutott.

Egészen tisztán látható az ebből, hogy a tiroli borkereskedők ügynökeiket máig is utaztatják hazánkban. Hát hol terem az a sok és olcsó bor Tirolban? hanem a pinczében?

Poroszország. A nagy német állam férfiai is kezdik belátni, hogy ami eddig a borkészítés ellen történt: nem elégséges. A poroszok törvénye a borgyártást csak egészségi okokból korlátozta; és csak az volt előírva, mely anyagokat nem szabad a mübor gyártáshoz felhasználni. Szóval az egészségre hátrányos anyagokat tiltották a borokhoz hozzáadni.

Ha a borgyártást betiltó törvényt életbe léptetik, reményünk lellet arra, hogy hazánkból több bort fognak Poroszországba inportálni.

A csemege szőlőre nézve is csehül állunk Poroszországban.

Az elmúlt évben Poroszországba 49676 m. mázsa szőlőt szállítottak. Ezen bevételhez járult Olaszország 39305 m. mázsával; Franciaország 5794 m. mázsával és mi mindössze 4577 m. mázsát szállítottunk.

Évtizedekkel ezelőtt Poroszország legnagyobb részben magyar szőlőt fogyasztott, és most mint látszik: olényisző csekély mennyiséget szállítunk. Ez annál meglepőbb, mivel a Poroszországgal fennálló vám-szerződés értelmében a magyar szőlőt 5 kilos posta csomagokban vámmentesen szállíthatunk be. És hogy mégis így csekély mennyiséget száll-

litunk oka az, hogy az olaszok csemegeszőlőjeiket tetemesen olcsóbb árban szállítják.

Ebből az a tanulság, hogy a nagyközönség nem a minőséget, de az olcsóságot keresi.

Az olasz szőlő minőségre meg sem közelíti a magyar szőlőt.

De ezen állapot aligha fog sokáig így tartani; mivel a filloxera Olaszországban is megkezdé pusztítását. És a magyar szőlők a nagyobb termelés folytán olcsóbbak lesznek. S így remélni lehet; ha a szállításra alkalmas csemegeszőlőket fogunk termelni, és ha a csomagolást jobban megtanuljuk: a porosz piacot ismét visszahódítjuk.

Franciaország. A francia bortermelésről hiteltérdemlő férfiak a legleverőbben nyilatkoznak.

Azt mondják, hogy a felújított szőlőkben már eddig is túltermelés van. S miután a régi piaczaikat még eddig nem voltak képesek vissza hódítani, az árak rendkívül alacsonyok.

A borok ára hektolterenként 10–20 korona között váltakozik. De még ily árak mellett sincsen kereslet.

Az ország sorsát intéző férfiak a felett kezdenek elmélkedni és azon fáradoznak: miként lehetne a borok értékesítésének nagyobb lendületet adni.

Tervezetik azt is, hogy a boradózást megkönnyítik, — és szeszadót fölemelik.

Ijesztő állapot ez, mely hogy nálunk is bekövetkezik, az bizonyos! Jó volna nálunk is idő előtt tenni valamit; nehogy a szőlészeket a magas kormány által támogatott telepítés után hasonló helyzet és állapot érje.

Oroszország. Oroszországban most egyszerre 50%-tótival emelték a beviteli borvámot. Teszik ezt azért, hogy a khinai hadjárat költségeit ezzel fedezzék. Ez ellen mi abszolúte semmit sem tehetünk. Az orosz azt tesz: amit akar odahaza. És ezen csapás legerősebben Tokaj vidékét sújtja, mert a tokaj hegyaljai borok eddigelé, legnagyobb részben Oroszországban találtak piacot.

Ez okból a Tokaj vidéki gazdák, hogy ezt a nem várt súlyos esapást kibírják, kezdenek részvénytársaságokat, szövetkezeteket alapítani.

Hát ezzel ideig-óráig segíthetnek a dolgon, de ha a vámok nem mérsékeltetnek, bizony rossz világ lesz azokra, kiknek piaczuk Oroszország volt.

Hazánkban a mult évi bortermés rendkívül jó volt. Nem mennyiség, de minőség tekintetében. Az ideai boroknak megis van az ára. Ez annyira jó minőségűek, hogy aki nincs kényszerítve az eladásra: az egész bátran kitarthatja, mert ennek a minőségű bornak mindig meg lesz az ára; és kérdés: mikor lesz hasonló jóságú bcrunk?

Bpest fő- és székváros zon kérésére, hogy a kormány a borok megadóztatását törvény útján iparkodjék leszállítani, kijelentette, hogy azt a fennálló kiadásokkal szemben még kilátásba sem heiyezheti. Szépen nézünk ki; tehát beakarják várni azt, hogy a szőlészek egy újabb csapás elé nézzenek.

Már pedig bármily mereven ragaszkodik a a Pénzügyminister ár a borok jelenlegi adóztatásához, be fog következni, hogy azon enyhíteni kell. Mert a mostani adóztatás mellett a fogyasztás nem emelkedik, s oda jutunk, ahol manapság Franciaország van. És ekkor a kényszerhelyzet fogja az adók leszállítását követelni.

Intő példa erre Franciaország jelenlegi helyzete.

Vegyesek.

Kérelem. Tisztelettel kérjük lapunk barátait, hogy kis lapunkat körükben terjeszteni sziveskedjenek.

Lapunk előfizetési ára **egy évre 4 korona**, mely összeg Csomor Kálmán névre Gyöngyösre küldendő be.

Vinczellér. Több alkalmas és a szőlőszethez értő vinczellér jelentkezett nálunk azon okból, hogy őket álláshoz juttatnánk. Akinek tehát ilyenre szüksége van, forduljanak hozzánk.

Szövetkezés. A „Gyöngyös-Visontai Bortermelők Szövetkezete” még alig kezdte meg működését, már is áldásosnak bizonyult, amennyiben a tagok beadott boruk értékeig 70%-töli előleget kaptak, és a borok iránt elég nagy kereslet van, melyből a bizalom jelei látszanak.

Borvizsgáló-állomás Szegeden. A mult évi többrendbeli borhamisítási ügyekből kifolyólag fölmerült Szegeden az a kívánság, hogy Szegeden is borvizsgáló-állomást létesítsenek. Rainer József főkapitány előadására a tanács elfogadta azon felterjesztést, melyet ez ügyben a kormányhoz intéznek. Jelenleg még csak Budapesten és Kolozsvárott van borvizsgáló-állomás.

Szőlővessző eladás.

Ojtványok.

Fajtiszta portális-alanyon.

Zöldojtvány: nemes kadarka, mézesféhér ezre	--	—	140 kor.
Vegyes borfajok ezre	—	—	100 „
Gyökerez: kövidinka, olaszrizling, kadarka ezre	—	—	240 „

Fajtiszta Ripária-portális.

Sima I-ső osztály ezre	—	—	—	—	20 kor.
› II. osztály ezre	—	—	—	—	14 ›
Gyökeres 2 éves	—	—	—	—	40 ›
› 1 éves	—	—	—	—	32 ›

Fajtiszta Rupestris Montikula.

Sima I-ső osztály ezre	—	—	—	—	16 kor.
Gyökeres ezre	—	—	—	—	36 ›

Szölonis.

Sima I-ső osztály ezre	—	—	—	—	20 kor.
------------------------	---	---	---	---	---------

Othelló.

Sima ezre	—	—	—	—	16 kor.
Gyökeres ezre	—	—	—	—	40 ›

Európai szőlő vesszők.

Kadarka, burgundi, opportó, szent-lőrincz, mézes-fehér, mustos-fehér, olasz-rizling, kövidinka és egyéb borfajok ezre	—	—	—	—	8 kor.
Gyökeresek	—	—	—	—	20—22 ›

Muscolat Csemegefajok.

Kiválóbbak mint: Muscát alexander, musc. ottonel, musc. croquant, musc. herzegovina, musc. passatuti, rozsdás muscolat 10 drb. 50 fill.

Musc. biffere, musc. bovoid, musc. citronelle, musc. de nantes, musc. damascusi, musc. frontignan rouse, musc. frontignan blanc 10 drb. 60 fill.

Musc. szt alban, musc. royal, musc. tokaj de Iardens, musc. dr, Hogg, musc. genuai 10 drb. — — — — 80 fill.

Chasselek.

Chas. fehér, chas. piros, száza	—	—	—	—	2 kor.
Chas. des angeres, chas fonteneble d'or, chas Jeruzsalem, chas teneriffé, chas. tokai angevina 10 darab	—	—	—	—	60 fill.
Chas. szent fiakre, chas. zsidó ország, chas. almeria, chas quen Viktoria, chas. német piros, chas de Judéa 10 darab	—	—	—	—	80 fill.
Chas. Mathias, chas. Napoleon fehér és piros, chas quen Viktoria 10 darab	—	—	—	—	90 fill.

Rendkívüli fajok.

(Télra elrskni is jók.)

Albiló, buzellot óriás, riese de calabre, charmand rouge, chornichon grapes colosales, duchesse of bucklench, ezredéves magyarország, fűjtojás, malakoff uzum, niaja, kossuth lajos 10 drb 1 kor. 80 fill.

Teljesen téli csemege.

Fehér, fekete, piros kecskececs; perzsiai óriás 10 drb. — 40 fill.

Csudaszőlő, az országban legnagyobb termő szőlő 10 drb — 4.— 11.

Megrendelések alkalmával az érték egynegyedét előlegül kérjük; és tisztán olvasható nevet, lakást és vasuti leadó állomást kérünk.

Gyöngyös, 1901. január hónapban.

Csomor Kálmán,

szőlő nagybirtokos.

Vinczellér kerestetik

Egy benkosztos olyan vinczellérre volna szükségem, aki egyholdas ojtványszőlőmet egész éven át megdolgozná.

Értenie kell neki a szőlőojtáshoz, valamint a gyümölcsfa ojtáshoz is.

Helyét elfoglalhatja márczlus hó elsején; s foglalatossága tart október hó végéig. Ha bent kosztra nem hajlandó, úgy komencióra is felfogadom.

Polyák Károly

építő-mester Losonezon.

Hirdetmény.

O j t ó - k é s e k .

Sok ezerre megy azon ojtókések száma, melyet az országba megrendelés után szétküldöttem.

Eme nagy forgalomból kifolyólag, meg hogy a külföldi gyártmányokat kiszorítsam: *ojtó-késeim árát leszállítottam.*

Egy darab egy pengével ellátott zöld ojtó-kés darabja 1.20 f két pengével 1.40—1.60 fillér.

A szőlészeti körébe vágó más eszközök nálam jutányosan beszerezhetők.

Megrendelés után a késeket **jótállás** mellett küldöm el.

Gyöngyösön, 1900. év január hó.

Tisztelettel

Blatniczky Imre

műkéses.

Nyomatott Sima Dávid könyvnyomdájában Gyöngyösön.